

דף תרגול: ארגז כלים לספרות - אמצעים אומנותיים, דמויות ומבנה הסיפור

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות אמצעים אומנותיים במשפטים נתונים
- להבחין בין סוגי דמויות שונים
- לסדר נכון את שלבי הסיפור מאקספוזיציה ועד התרה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – זיהוי אמצעים אומנותיים

1. ב – האנשה
2. א – דימוי
3. ג – מטאפורה
4. ב – ניגוד
5. ב – חזרה
6. א – סמל

חלק ב' – סוגי דמויות - נכון או לא נכון

1. נכון – עגולה = מורכבת ורב ממדית
2. לא נכון – דמות שטוחה פשוטה ולרוב לא משתנה
3. נכון – דינמית = משתנה
4. לא נכון – אלה שני סיווגים שונים שיכולים להצטלב אך לא זהים
5. נכון – ההוכחות לתכונה מגיעות מהתנהגות הדמות

חלק ג' – התאמת מונחים

1 – ג (השוואה בעזרת מילת השוואה)
2 – ה (נתינת תכונות אדם לדבר שאינו אדם)
3 – ד (השוואה בלי מילת השוואה)
4 – א (הצגת שני דברים הפוכים)
5 – ב (ייצוג של רעיון גדול יותר)

חלק ד' – סידור שלבי הסיפור - הר הסיפור

1. אקספוזיציה - הצגת הדמויות והמקום
2. אירוע מניע - משהו שמתחיל את העלילה
3. סיבוך - הקושי הולך ומחריף
4. שיא - נקודת המתח הגבוהה ביותר
5. התרה - פתרון הסיבוך בסוף הסיפור

חלק ה' – השלמת מילים

1. כמו
2. שטוחה
3. אקספוזיציה
4. התרה
5. חזרה

חלק ו' – כתיבה ועיון

1. משפט מתאים עם זיהוי נכון של האמצעי והסבר קצר
2. תיאור הדמות עם סיווג נכון והוכחה מהסיפור

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי משתמש במילת השוואה, מטאפורה לא
- דינמית משתנה, סטטית נשארת קבועה
- השיא מגיע לפני ההתרה

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג דוגמאות נוספות מהיצירות הנלמדות בכיתה לפני התרגול
- מומלץ לעבור על חלק ההתאמה יחד בעל פה לפני העבודה העצמאית
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים יותר

דף תרגול: ארגז כלים לספרות - אמצעים אומנותיים, דמויות ומבנה הסיפור

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעמוד הזה יש משחקים על ספרות. בדף הזה נתרגל את אותם נושאים: אמצעים אומנותיים, סוגי דמויות ושלבי הסיפור.

מילון קטן:

דימוי	השוואה בין שני דברים בעזרת מילת השוואה כמו כ- או כמו
האנשה	נתינת תכונות של בני אדם לדבר שאינו אדם
מטאפורה	השוואה בין שני דברים בלי מילת השוואה
ניגוד	הצגה של שני דברים הפוכים זה לזה
סמל	דבר שמייצג רעיון גדול או מופשט יותר
דמות עגולה	דמות מורכבת עם הרבה תכונות ורבדים
דמות שטוחה	דמות פשוטה עם תכונה בולטת אחת
אקספוזיציה	חלק הפתיחה בסיפור - הצגת דמויות ומקום

1 חלק א' – זיהוי אמצעים אומנותיים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה אמצעי יש במשפט על הכוכבים שרוקדים?

א) דימוי ב) האנשה ג) חזרה ד) ניגוד

2. יש כאן מילת השוואה - איזה אמצעי זה?

א) דימוי ב) מטאפורה ג) סמל ד) ניגוד

3. אין כאן מילת השוואה - איך קוראים לאמצעי הזה?

א) דימוי ב) האנשה ג) מטאפורה ד) חזרה

4. יש כאן שני הפכים - איזה אמצעי זה?

א) חזרה ב) ניגוד ג) דימוי ד) סמל

5. חוזרים על אותה מילה - איך קוראים לזה?

א) מטאפורה ב) חזרה ג) האנשה ד) ניגוד

6. הדגל הלבן מייצג רעיון - איזה אמצעי זה?

א) סמל ב) דימוי ג) חזרה ד) האנשה

2 חלק ב' – סוגי דמויות - נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דמות עגולה היא דמות מורכבת עם תכונות רבות	☐	☐
2	דמות שטוחה משתנה הרבה במהלך העלילה	☐	☐
3	דמות דינמית עוברת שינוי משמעותי בעלילה	☐	☐
4	דמות עגולה ודמות דינמית הן תמיד אותה דמות בדיוק	☐	☐
5	אפשר לזהות תכונה של דמות דרך מעשיה ודבריה	☐	☐

3 חלק ג' – התאמת מונחים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** הצגת שני דברים הפוכים
2. האנשה	___	**ב.** ייצוג של רעיון גדול יותר
3. מטאפורה	___	**ג.** השוואה בעזרת מילת השוואה
4. ניגוד	___	**ד.** השוואה בלי מילת השוואה
5. סמל	___	**ה.** נתינת תכונות אדם לדבר שאינו אדם

4 חלק ד' – סידור שלבי הסיפור - הר הסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	אירוע מניע - משהו שמתחיל את העלילה
☐	שיא - נקודת המתח הגבוהה ביותר
☐	אקספוזיציה - הצגת הדמויות והמקום
☐	התרה - פתרון הסיבוך בסוף הסיפור
☐	סיבוך - הקושי הולך ומחריף

5 חלק ה' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. דימוי הוא השוואה בעזרת מילת השוואה כמו _____

2. דמות _____ היא דמות עם תכונה בולטת אחת בלבד

3. השלב הראשון בהר הסיפור נקרא _____

4. השלב האחרון בסיפור, שבו הסיבוך נפתר, נקרא _____

5. אמצעי אומנותי שבו חוזרים על מילה או צליל נקרא _____

6 חלק ו' – כתיבה ועיון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו קטע קצר מסיפור שלמדתם וכתבו משפט אחד המכיל דימוי או מטאפורה. הסבירו מדוע זהו אותו אמצעי

2. תארו דמות מסיפור שלמדתם - האם היא עגולה או שטוחה? דינמית או סטטית? הביאו הוכחה אחת מהטקסט

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין דימוי למטאפורה?

מהו ההבדל בין דמות דינמית לדמות סטטית?

איזה שלב בהר הסיפור מגיע מיד לפני ההתרה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀